

53. KRIZOVÝ PLÁN RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

Směrnice č. 53	A.1. V5
Vypracoval:	Mgr. et Mgr. Aleš Jaroš, MBA, ředitel školy
Schválil:	Mgr. Jakub Melich, statutární zástupce školy
Pedagogická rada projednala dne:	30. 8. 2024
Směrnice nabývá platnosti dne:	30. 8. 2024
Směrnice nabývá účinnosti dne:	30. 8. 2024
<i>Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.</i>	

I. Obecná ustanovení

a) Tento interní dokument stanovuje pravidla týkající se postupů školy a při rizikovém chování žáků. Povinnost školy vytvořit krizový plán pro rizikové chování vyplývá ze Zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Školy a školská zařízení jsou povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech, což zahrnuje prevenci a řešení rizikového chování.

b) Krizový plán byl dále sestaven na základě Metodického doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28, které doporučuje školám stanovit konkrétní a postupy pro předcházení a řešení krizových situací ve školním prostředí.

II. Základní údaje o škole

Název: Základní škola, Most, Václava Talicha 1855, Most

Adresa: Václava Talicha 1855, 435 01 Most

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: statutární město Most

Ředitel školy: Mgr. et Mgr. Aleš Jaroš, MBA

Statutární zástupce: Mgr. Jakub Melich

Zástupkyně ředitele pro 1. stupeň: Mgr. Daniela Paurová

Zástupkyně ředitele pro 2. stupeň: Mgr. Denisa Palečková

Telefon: 417 639 241

E-mail: reditel@4zsmost.cz

Školní poradenské pracoviště:

Výchovná poradkyně pro volbu povolání: Mgr. Šárka Mandincová

Výchovná poradkyně pro speciální pedagogiku: Mgr. Zdeňka Bláhová

Metodičky prevence: Mgr. Denisa Palečková a Mgr. Ivana Votrubová

Školní psychologka: PhDr. Zdeňka Pavlíková

Sociální pedagog: Bc. Zdeněk Masojídek, DiS.

III. Rizikové chování

a) Pojem rizikového chování se v posledních letech postupně nahradil pojem „sociálně patologické jevy,“ což znamená snahu o jednotnější a preciznější terminologii.

b) Rizikové chování je vzorec chování, v jehož důsledku může docházet k prokazatelnému zvýšení výchovně vzdělávacích, zdravotních, sociálních a dalších rizik, a to jak pro jedince, tak pro společnost.

c) MŠMT (2010) se v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie,
- záškoláctví,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling,
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů.
- spektrum poruch příjmu potravy,
- negativní působení sekt,
- sexuální rizikové chování.

d) Tyto oblasti představují základní rizikové chování, na které se zaměřujeme v oblasti vzdělávání a výchovy. MŠMT (2010) však dále poukazuje na další činnosti školy v krizové intervence a zajištění včasné pomoci v následujících případech:

- traumatických zážitků - domácího násilí, šikanování,

- násilného chování,
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy dítěte,
- experimentování s návykovými látkami a
- rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy.

IV. Školní poradenské pracoviště – východiska, složení a odpovědnost

a) Školní poradenské pracoviště představuje klíčovou součástí vzdělávacího systému, jehož cílem je podpora žáků v oblasti vzdělávání, prevence rizikového chování a řešení specifických vzdělávacích či sociálních potřeb. Jeho fungování je legislativně upraveno Vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, která stanovuje rozsah činností a odpovědnost jednotlivých členů poradenského týmu. Na základě školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.) má každá škola povinnost školní poradenské pracoviště zřídit a provozovat.

b) Vyhláška č. 72/2005, Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních upravuje činnosti školního poradenského pracoviště, kterými jsou:

- poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami,
- sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření,
- prevence školní neúspěšnosti,
- kariérové poradenství,
- podpora vzdělávání a sociální začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami,
- podpora vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných,
- průběžná a dlouhodobá péče o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi,
- intervence při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů,
- předcházení všem formám rizikového chování žáků,
- průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou,
- metodická podpora učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy,
- spolupráce a komunikace mezi školou a zákonnými zástupci,
- spolupráce školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními.

c) Na naší škole, která má kapacitu 600 žáků a nachází se v oblasti se žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí, je školní poradenské pracoviště složeno z týmů odborníků, jejichž činností se vzájemně doplňují. Disponuje dvěma metodikami prevence, výchovným poradcem pro volbu povolání, výchovným poradcem pro speciální pedagogiku, dvěma sociálními pedagogy a dokonce i školním psychologem. Nezbytnou roli zde má také ředitel školy a třídní učitel.

d) Kompetence jednotlivých členů jsou jasně definovány a jejich práce je nezbytná pro podporu celkového rozvoje žáků a prevenci problémového chování. Kompetence jednotlivých členů školního poradenského pracoviště jsou zpracovány v souladu s Vyhláškou č. 72/2005, Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních následovně:

Výchovný poradce pro volbu povolání

Poradenské činnosti: Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství, pomáhá žákům při volbě jejich vzdělávací a profesní cesty a spolupracuje s třídními učiteli na individuálním poradenství. V této oblasti organizuje skupinové i individuální šetření, administruje zájmové dotazníky a poskytuje konzultace zákonným zástupcům. Poradce také koordinuje návštěvnost žáků v poradenských střediscích a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování služeb, které přesahují kompetence školy. Klíčovou částí jeho práce je identifikace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a příprava podpůrných opatření, která umožní lepší vzdělávací podmínky pro tyto žáky.

Metodické a informační činnosti: V rámci metodické podpory poskytuje výchovný poradce pedagogům pomoc při přípravě a realizaci kariérového vzdělávání, vytváření individuálních vzdělávacích plánů a naplňování podpůrných opatření. Dále zprostředkovává nové metody pedagogické diagnostiky a intervence, zvyšuje kvalitu výuky a poradenství ve škole. Pravidelně informuje pedagogické pracovníky o novinkách v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a o činnosti regionálních poradenských zařízení. Poskytujeme odborné zprávy a údaje o žácích, přičemž dbá na ochranu osobních údajů, a vede záznamy o své činnosti a realizovaných opatřeních.

Výchovný poradce pro speciální pedagogiku – školní speciální pedagog

Diagnostika a depistáž: Školní speciální pedagog se zaměřuje na diagnostiku a depistáž žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo riziky jejich vzniku. Podílí se na zápisech do 1. ročníku a na vyhledávání žáků, u kterých je potřeba speciálně pedagogická péče, a vytváří vhodné preventivní a intervenční programy. Mezi jeho úkoly patří identifikace problémů žáků, návrh plánu pedagogické podpory nebo stanovení rozsahu a trvání intervenčních činností. Provádí speciálně

pedagogickou diagnostiku, sleduje sociální klima ve třídách a sbírá data pomocí screeningů a dotazníků. Tímto způsobem vyhodnocuje a plánuje efektivní vzdělávání a výchovné přístupy.

Konzultační, poradenské a intervenční práce: V rámci poradenské činnosti školní speciální pedagog poskytuje individuální i skupinovou speciálně pedagogickou péči, pomáhá s tvorbou individuálních vzdělávacích plánů a pravidelně vyhodnocuje účinnost podpůrných opatření. Dále se věnuje preventivním programům proti školnímu neúspěchu, provádí kariérové poradenství a zajišťuje úpravy školního prostředí, včetně speciálních pomůcek. Pedagogičtí pracovníci i rodiče konzultuje ohledně výchovy a vzdělávání žáků, podporuje multikulturní prostředí ve škole. Koordinuje také spolupráci s poradenskými zařízeními a ostatními partnery, aby byl zajištěn komplexní přístup k potřebám žáků.

Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti: Speciální pedagog hraje klíčovou roli při vytváření podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Metodicky podporuje při práci s těmito žáky a organizuje semináře na témata spojená se speciální pedagogikou. Koordinuje poradenské služby a spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Dále se podílí na tvorbě školních vzdělávacích programů a metodickém vedení asistentů pedagoga. Kromě toho pořádá besedy a osvěty pro rodiče, aby zajišťovala informovanost a podporu v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb.

Metodik prevence

Metodické a koordinační činnosti: Koordinuje tvorbu a hodnocení Minimálního preventivního programu školy a zajišťuje aktivity zaměřené na široké spektrum rizikových projevů, včetně záškoláctví, závislostí a násilí. Poskytuje metodickou podporu pedagogů, organizuje vzdělávání v oblasti prevence. V případě výskytu akutních problémů kontaktuje příslušné odborné pracoviště.

Informační činnost: Metodik prevence poskytuje pedagogům informace o prevenci rizikového chování, metodách a formách specifické prevence. Aktualizuje databázi spolupracujících institucí a předává informace o preventivních programech žáků, rodičů a poradenských zařízení. Administrativně vede dokumentaci a evidenci preventivních aktivit.

Poradenské činnosti: Zahrnují identifikaci žáků s rizikovým chováním a poskytování poradenské podpory těmto žákům a jejich rodičům. Metodik spolupracuje s třídními učiteli na sledování varovných signálů a koordinuje poradenské služby pro žáky se specifickými poruchami chování. Celkově se zaměřuje na vytvoření bezpečného a preventivně orientovaného školního prostředí.

Školní psycholog

Diagnostika a depistáž: Školní psycholog provádí diagnostiku a vyhledávání problémů, jako jsou specifické poruchy učení, a sleduje sociální klima ve třídách prostřednictvím různých nástrojů, jako jsou dotazníky a ankety. Účastní se zápisů do 1. ročníku a zaměřit se také na identifikaci nadaných dětí. Diagnostikuje a výchovné problémy a pomáhá vytvářet efektivní podpůrné strategie pro jednotlivé žáky i celé třídy.

Konzultační, poradenské a intervenční práce: Psycholog nabízí individuální a krizové poradenství, pečuje o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zajišťuje podporu při tvorbě plánů pedagogické podpory. Pracuje na prevenci školního neúspěchu a rozvíjí techniku učení. Zároveň koordinuje programy zaměřené na zlepšení vztahů ve třídách a poskytuje konzultace pedagogům a rodičům. Součástí jeho činností je také podpora tolerantního školního prostředí a péče o žáky s dlouhodobými obtížemi.

Sociální pedagog

Hlavní úkoly sociálního pedagoga zahrnují podporu vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků, prevenci problémového chování, a zvyšování sociálního povědomí pedagogů. Sociální pedagog přispívá k posilování komunitního charakteru školy a koordinuje dobrovolnické aktivity, například doučování. Klíčová je jeho spolupráce s institucemi, jako jsou obce, zdravotnická zařízení, policie či soudy, a zajišťování sociálně-právního poradenství.

Sociální pedagog rovněž napomáhá včasnému odhalení a řešení rizikových situací, jako jsou izolace, týrání nebo zanedbávání žáků. Zaměřuje se na rozvoj osobnostní a sociální výchovy, podporuje přípravu žáků na přijímací řízení a organizuje kariérové poradenství. Součástí jeho práce je i mentorování, realizace exkurzí a besed, a spolupráce na tematických programech prevence sociálně patologických jevů. V případě potřeby poskytuje pomoc rodinám žáků, například při zajišťování přípravy na vyučování, a snaží se vytvářet podmínky pro efektivní spolupráci školy a rodiny.

Ředitel školy

Ředitel školy je klíčovou osobou zajišťující efektivní chod školy, její vzdělávání a dodržování předpisů stanovených zákonem. Jeho činnost a pravomoci jsou vymezeny v zákoně č. 561/2004 Sb., školský zákon, a v zákoně č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, které stanovují jeho povinnosti a odpovědnost nejen v oblasti řízení a administrace školy, ale i v oblasti pedagogického vedení.

Podle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování (č.j. 21291/2010-28) nese ředitel školy přímou zodpovědnost za prevenci a efektivní řešení projevů rizikového chování mezi žáky. Ředitel školy vytváří příznivé podmínky pro předcházení takového chování především zajištěním podpory poradenských služeb zaměřených na prevenci a efektivní realizaci Minimálního programu školy. Tento program je pravidelně vyhodnocován a kontrolován, aby byly účinně řízeny preventivní aktivity.

Důležité je, aby školní řád a vnitřní předpisy obsahovaly strategii pro řešení aktuálních problémů spojených s rizikovým chováním. Ředitel školy je povinen jmenovat školní metodičku prevence, zajistit její odbornou přípravu a další systematické vzdělávání v oblasti prevence. Ředitel také podporuje spolupráci mezi metodičkou prevence, výchovným poradcem, školním psychologem a ostatními pedagogickými pracovníky, aby společně připravovali, realizovali a hodnotili Preventivní program školy. Dále se podílí na spolupráci s externími subjekty, jako jsou pedagogicko-psychologická poradna a krajský školský koordinátor prevence, a podporuje obecní aktivity směřující k rozvoji zdravého životního stylu. Pro zajištění efektivity je povinností ředitele monitorovat a vyhodnocovat realizaci programu a zavádět kontrolní a sankční opatření do školních předpisů.

Třídní učitel

Ve vztahu k primární prevenci rizikového chování se podle Metodického doporučení (č.j. 21291/2010-28) třídní učitel podílí na řadě důležitých úkolů. Spolupracuje s metodičkou prevence, využívá se školních signálů mezi rozpoznáváním a pomáhá efektivně varovat Preventivní program, přičemž pedagogickou diagnostiku ke zlepšení vztahů. Podněcuje vytváření vnitřních pravidel třídy, která koresponduje se školním řádem, a dbá na jejich dodržování, přičemž klade důraz na bezpečnou atmosféru a rozvoj pozitivních vztahů.

Třídní učitel také funguje jako zprostředkovatel mezi žáky, učiteli a rodiči. Usnadňujeme komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci, přičemž udržujeme povědomí o osobnostních rysech žáků a jejich rodinné zázemí, což je klíčové pro efektivní pedagogickou činnost a prevenci rizikového chování.

V. Seznam příloh

53a PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Postup při výhružných zprávách

53b PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Návykové látky

53c PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Rizikové chování v dopravě

53d PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Poruchy příjmu potravy

53e PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Alkohol

53f PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – CAN - Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole

53g PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Školní šikana

53h PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Kyberšikana

53i PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Homofobie

53j PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

53k PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Vandalismus

53l PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Záškoláctví

53m PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Krádeže

53n PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Tabákové výrobky, výrobky ke kouření a nikotinové sáčky

53o PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, z vnějšího i vnitřního prostředí

53p PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Netolismus

53q PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Sebeпоškozování

53r PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Nová náboženská hnutí

53s PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Příslušnost k subkulturám

53t PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Hazardní hraní

53u PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – PAS

53v PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Psychická krize/duševní onemocnění žáka

53w PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Sebevražedné chování

53x PŘÍLOHA KRIZOVÉHO PLÁNU ŠKOLY – Rizikové sexuální chování

VI. Závěrečná ustanovení

a) Směrnice nabývá platnosti dnem: 30. 8. 2024

b) Směrnice nabývá účinnosti dnem: 30. 8. 2024

v Mostě dne 25. 8. 2024

Mgr. et Mgr. Aleš Jaroš, MBA
ředitel školy